

राष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयःतिरुपतिः ,

विशिष्टाचार्यप्रवेशपरीक्षा -2020

प्रश्नपत्रम्

विषयः – पुराणेतिहासः

पूर्णाङ्काः -100

1 “वयं तत्त्वान्वेषान्मधुकर ! हतास्त्वं खलुकृती” इति वाक्येन अन्वेषणा-पदस्य प्रयोगः केन विहितः ?

A माघेन	B कालिदासेन
C विष्णुशर्मणा	D श्रीहर्षेण

2 अनुसन्धानस्य कोऽर्थः ?

A पुनः पुनः निरीक्षणम्
B समस्यायाः कृते निवारणोपायान्वेषणम्
C वैज्ञानिकोपायैः समस्यायाः सत्यासत्यप्रघटनम्
D विषयविस्तारं कृत्वा शोधप्रबन्धलेखनम्

3 अधोलिखितेषु अनुसन्धानस्य प्रथमं सोपानं किम् ?

A समस्यासहायकसामग्रीसङ्कलनम्	B समस्यायाः मूल्याङ्कनम्
C समस्यानिर्वाचनम्	D समस्यासमाधानाय प्रयासः

4 अनुसन्धाने प्रतिपादितानि तथ्यानि कीदृशानि स्युः ?

A नमनीयानि	B व्यावहारिकाणि
C मौलिकानि	D एतत्सर्वम्

5 अधो लिखितेषु किं पदम् “अनुसन्धानम्” इतिपदेन समानार्थकं न भवति ?

A गवेषणम्	B शोधसन्दर्भः
C संशोधनम्	D परिशोधनम्

6 गुणात्मकानुसन्धाने अधोलिखितेषु किं नोपयुज्यते ?

A आगमनात्मकविश्लेषणम् (Individual Analysis)
B नैसर्गिकाध्ययनम् (Naturalistic Enquiry)

- C अन्तर्दृष्टिः (Insight)
- D संरचितसाक्षात्कारः (Structured Interviews)
- 7 “विमर्श” इति शब्दस्य कोऽर्थः ?
- A कस्यापि मतस्य व्यङ्ग्यार्थनिर्धारणम्
- B कस्यापि मतस्य व्यापकार्थपरिशीलनम्
- C कस्यापि मतस्यानुवदनम्
- D कस्यापि मतस्य स्वीकारः परिहारो वा
- 8 “भारतीयग्रन्थसम्पादनशास्त्रप्रवेशिनी” ग्रन्थः तिरुपतिराष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठेन कदा प्रकाशितः --
- A 2001 B 2002
- C 2010 D 2011
- 9 अधोलिखितेषु चिन्तनशीलप्रश्नः (Reflective Inquiry) कुत्र न प्रचलति ?
- A ज्ञानमीमांसायाम् (In epistemology)
- B मूल्यमीमांसायाम् (In axiology)
- C अध्यात्मशास्त्रे (In metaphysics)
- D ऐतिहासिकानुसन्धाने (In historical Research)
- 10 अधोलिखितेषु किम् ऐतिहासिकानुसन्धानस्य क्षेत्रमुच्यते ?
- A अर्थनीतिः B सभ्यता
- C अभिलेखः D एतत्सर्वम्
- 11 आधुनिकोपकरणेषु किं नान्तर्भवति ?
- A अन्तर्जालम् B ई - शोधपत्रिका
- C ग्रन्थसूची D ई – कोषाः
- 12 अधोलिखितेषु कानि सामग्रीसङ्कलने प्राथमिकस्रोतांसि भवन्ति ?
- A शोधपत्रिकाः B शासकीयानि अभिलेखानि
- C साहित्येतिहासः D कोशाः
- 13 संस्कृतवाङ्मये पुराणानि प्रामुख्येन कीदृशम् अनुसन्धानं सूचयन्ति ?

- A ऐतिहासिकम् B दार्शनिकम्
C संख्यात्मकम् D प्रायोगिकम्
- 14 आगमशास्त्रेषु अनुसन्धानस्य प्रधानं क्षेत्रं किम् ?
A आलयसंस्कृतिः B सौन्दर्यसाधनम्
C आत्मतत्त्वविमर्शः D राजतन्त्रसंस्कृतिः
- 15 राष्ट्रियपाण्डुलिपि मिषन् इति संस्थायाः ध्येयवाक्यं किम् ?
A या विद्या सा विमुक्तये B तमसो मा ज्येतिर्गमय
C विज्ञानमुपास्व D मातृकां रक्षत
- 16 “आत्मा वाऽरे द्रष्टव्यः श्रोतव्यो मन्तव्यो निदिध्यासितव्यः” इति अनुसन्धानसूत्रं कुत्र वर्तते ?
A तैत्तिरीयोपनिषदि B कठोपनिषदि
C बृहदारण्यकोपनिषदि D प्रश्नोपनिषदि
- 17 अनुसन्धानप्रविधेः कृते अपेक्षिताः षोडश पदार्थाः कस्मिन् दर्शने प्राप्यन्ते ?
A वेदान्तदर्शने B सांख्यदर्शने
C न्यायदर्शने D योगदर्शने
- 18 अनुसन्धानाय अपेक्षितानि प्रमाण-प्रमेय-विमर्श-निर्णय-प्रवृत्त्याख्यानि तत्त्वानि कुत्र वर्णितानि ?
A युक्तिदीपिकायाम् B शृङ्गारप्रकाशे
C रामायणे D श्रीमद्भगवद्गीतायाम्
- 19 “भारतस्य संस्कृतपत्रिकाः पत्रकाराश्च” इति कीदृशम् अनुसन्धानम्?
A सर्वेक्षणम् B शास्त्रीयम्
C तुलनात्मकम् D क्षेत्रीयम्
- 20 “विमूढाः नानुपश्यन्ति पश्यन्ति ज्ञानचक्षुषः” इति कुत्रोक्तम् ?
A रामायणे B स्कन्दपुराणे
C गीतायाम् D भागवते
- 21 अल्पेन तपसा अभीष्टं कुत्र सिद्ध्यति ?

- A वेङ्कटाद्रौ B हिमाचले
C अरुणाचले D काशीक्षेत्रे
- 22 श्रीवेङ्कटाचलमाहात्म्ये कति भागाः
A 3 B 4
C 1 D 2
- 23 अञ्जनादेवी हनूमन्तं कुत्र अजनयत् ?
A पाताले B अञ्जनाद्रौ
C पूर्था D भूमौ
- 24 वेङ्कटाद्रेः उत्तरभागे कः असुरः आसीत् ?
A भेरूण्डः B रावणः
C विभीषणः D इन्द्रः
- 25 वैष्णवधर्माणां विश्वासस्य प्रयोजनं किम् ?
A अधोगतिः B यशगतिः
C मध्यगतिः D नाशः
- 26 अरून्धतीतपसा प्रीता लक्ष्मीः कुत्र प्रादुरासीत् ?
A फल्गुणीनदीतीरे B कृष्णनदीतीरे
C गोदावरीतीरे D गङ्गातीरे
- 27 रामायणे कति श्लोकाः सन्ति ?
A 24000 B 20000
C 18000 D 21000
- 28 पुराणकर्ता कः ?
A शुकः B व्यासः
C पराशरः D रामः
- 29 गीतायां कति अध्यायाः सन्ति ?
A 17 B 18
C 19 D 20

- 30 प्रह्लादस्य पुत्रः कः ?
A विरोचनः B बलिः
C राहुः D शुचिः
- 31 अनिरुद्धस्य पुत्रः कः ?
A वज्रः B प्रह्लादः
C रामः D कृष्णः
- 32 शन्तनुगङ्गयोः पुत्रः कः ?
A नलः B भीमः
C भीष्मः D भरतः
- 33 भरतः कुत्र स्थित्वा राज्यपालनमकरोत् ?
A अयोध्या B नन्दिग्रामः
C लङ्का D मिथिला
- 34 अशोकवने हनुमता कति मलिसताः हताः ?
A 8 B 5
C 7 D 10
- 35 अयोध्यानगरी केन निर्मिता ?
A हनुमता B मनुना
C रामेण D दशरथेन
- 36 पौलस्त्यवधं नाम किम् ?
A भारतम् B रामायणम्
C शिवपुराणम् D विष्णुपुराणम्
- 37 दशरथस्य अष्ट अमात्येषु प्रथमः कः ?
A धृष्टिः B सुमन्तः
C नहुषः D विभीषणः
- 38 श्रीरामस्य जन्मनक्षत्रं किम् ?
A चित्रा B स्वाती

39. C पुनर्वसुः D पुष्यम्
मलयपर्वतः कुत्र वर्तते ?
A अयोध्यायां B लङ्कायां
C पाताले D स्वर्गे
40. दुस्सङ्गः ----- त्यज्यः ।
A कदापि B एकदा
C सर्वथैव D न
41. श्रीनिवासस्य क्षेत्रं कुत्र अस्ति ?
A काशी B पुरी
C तिरुमला D काञ्ची
42. लिङ्गस्य प्रमाणम् उत्तमं किम् ?
A 10अङ्गुल्याः B 12अङ्गुल्याः
C 9अङ्गुल्याः D 5अङ्गुल्याः
43. शिवपुराणे कति श्लोकाः सन्ति ?
A 10000 B 23000
C 20000 D 24000
44. शिवपुराणे प्रथमा संहिता का ?
A विद्येश्वरसंहिता B रूद्रसंहिता
C उमासंहिता D कैलाससंहिता
45. उपपुराणानि कति ?
A 19 B 18
C 14 D 15
46. निवृत्तिः निरतः मुनिः कः ?
A शुकः B व्यासः
C पैलः D जैमिनिः
47. कृष्णप्रभावज्ञः कः ?

- A भीष्मः B पाण्डुः
C नकुलः D सहदेवः
- 48 श्रीमद्भागवतं केन रचितवान् ?
A शुकः B परीक्षितः
C व्यासः D कृष्णः
- 49 भागवते कति स्कन्धाः सन्ति ?
A 10 B 13
C 12 D 11
- 50 भागवतप्रकारेण विष्णोः कति अवताराः ?
A 12 B 14
C 24 D 11
- 51 श्रीकृष्णलीलावर्णनं कस्मिन् स्कन्धे विद्यते ?
A 10 B 1
C 12 D 3
- 52 किं पुराणं विश्वकोशत्वेन परिगण्यते ?
A अग्निपुराणम् B शिवपुराणम्
C भागवतम् D विष्णुपुराणम्
- 53 पदत्रयं हि गुर्वयं देहि इति केनोक्तम् ?
A रामेण B विष्णुना
C वामनेन D शिवेन
- 54 कस्य शापेन देवाः पराजिताः ?
A दुर्वाससः B नारदस्य
C वशिष्टः D विश्वामित्रः
- 55 आयुर्वेदप्रवर्तकः कः ?
A यमः B कुबेरः
C धन्वन्तरिः D विष्णुः

- 56 परशुरामः महीं कस्मै दत्तवान् ?
A कश्यपाय B रामाय
C दशरथाय D कृष्णाय
- 57 काकस्यनेत्रं रामः केनास्त्रेण आक्षिपत् ?
A पाशुपतेन B सुदर्शनेन
C ऐविकास्त्रेण D खण्डेन
- 58 हा सीते..... क्षमणेति प्राह कः ?
A लक्ष्मणः B मारीचः
C रामः D भरतः
- 59 स्वच्छन्दमृत्युधरः कः ?
A कृष्णः B अर्जुनः
C भीष्मः D रामः
- 60 पञ्चमवेदः कः ?
A भागवतम् B रामायणम्
C महाभारतम् D अग्निपुराणम्
- 61 उपपुराणम् किम् ?
A गरूडपुराणम् B विष्णुपुराणम्
C वायुपुराणम् D कपिलपुराणम्
- 62 नारदीयपुराणे कति श्लोकाः सन्ति ?
A 25000 B 19000
C 20000 D 10000
- 63 मित्रसंहितम् किम् ?
A पुराणम् B वेदः
C रामायणम् D काव्यम्
- 64 व्यासस्य पिता कः ?
A शुकः B पराशरः

- 65 हरेः माहात्म्यम् अधिकतया कुत्र वर्तते ?
- A अग्निपुराणम्
B हरिवंशपुराणम्
C गरुडपुराणम्
D नारदपुराणम्
- 66 भगवद्गीता कस्मिन् पर्वणि वर्तते ?
- A उद्योगपर्वणि
B भीष्मपर्वणि
C आदिपर्वणि
D विराटपर्वणि
- 67 गीतायां कस्य वेदस्य श्रेष्ठता उक्ता ?
- A साम वेदस्य
B ऋक् वेदस्य
C यजुवेदस्य
D अथर्वणवेदस्य
- 68 शिवरात्रिमाहात्म्यं कस्मिन् पुराणे अस्ति ?
- A विष्णुपुराणम्
B अग्निपुराणम्
C शिवपुराणम्
D पद्मपुराणम्
- 69 व्यासस्य अपरं नाम किम् ?
- A शुकः
B पैलः
C बादारायणः
D वरुणः
- 70 पुराणकर्ता कः ?
- A रामः
B व्यासः
C शक्तिः
D शुकः
- 71 व्यासाश्रमः कुत्र ?
- A बदरिका
B कदलीवने
C आम्रवने
D वने
- 72 पुराणकोशः कः ?
- A अग्निपुराणम्
B ब्रह्मपुराणम्
C भागवतम्
D नारदपुराणम्
- 73 श्रीमद्भागवते कति अध्यायाः सन्ति ?

- A 400 B 500
C 335 D 350
- 74 शिवपुराणे कति संहिताः सन्ति ?
A सप्त B अष्ट
C नव D दश
- 75 पुराणम् इत्युक्ते ----- ।
A पुरापि पुराणम् B पुराऽपिनवम्
C पुरापिनाशः D पुरापि आश्चर्यम्
- 76 विष्णुपुराणानुसारेण प्रथमं पुराणं किम् ?
A ब्रह्म B विष्णु
C भागवतम् D अग्नि
- 77 अष्टादशपुराणेषु विष्णोः वक्षस्थलं किम् ?
A भागवतम् B अग्नि
C ब्रह्म D गरुड
- 78 महापुराणानि कति ?
A 10 B 18
C 19 D 13
- 79 पुराणपुरुषः कः ? A विष्णुः B शिवः C ब्रह्मः D रामः
- 80 अष्टादशपुराणेषु विष्णोः त्वक् किम् ? A वामन B नारदीय C
पद्म D ब्रह्म
- 81 गरुडपुराणे उत्तरखण्डस्य नामान्तरं किम् ? A प्रेतकल्पः B उत्तरकल्पः
C मरुतकल्पः D कल्पः
- 82 स्कन्दपुराणे कति खण्डाः सन्ति ? A सप्त B अष्ट C नव D
दश
- 83 पुराणं कति लक्षणम् ? A पञ्च B त्रय C चत्वारि D
षट्

- 84 भागवतं किम् पुराणम् ?
A राजसिकपुराणम्
B मानसिकपुराणम्
C नास्तिकपुराणम्
D सात्त्विकपुराणम्
- 85 कस्मिन् स्कन्धे गर्भस्य वर्णनमस्ति ?
A प्रथमस्कन्धे
B दशमस्कन्धे
C चतुर्थस्कन्धे
D पञ्चमस्कन्धे
- 86 वसिष्ठस्य पुत्र कः ?
A व्यासः
B शक्तिः
C पराशरः
D गौतमः
- 87 कृष्णस्य मातुलः कः ?
A वसुदेवः
B कंसः
C नारदः
D रामः
- 88 नन्दस्य भार्या का ?
A सीता
B रुक्मिणी
C यशोदा
D गीता
- 89 श्रीकृष्णस्य गुरुः कः ?
A सान्दीपनिः
B विश्वामित्रः
C रामः
D अर्जुनः
- 90 भागवतं कः उक्तवान् ?
A शुकः
B व्यासः
C नारदः
D कृष्णः
- 91 भागवतम् किम् ?
A महापुराणम्
B उपपुराणम्
C नाटकम्
D काव्यम्
- 92 प्रियव्रतस्य पिता कः ?
A स्वरोचित
B स्वयंबुवमनुः

- C व्यासः
D रामः
- 93 भागवते कस्य वर्णनम् अधिकमस्ति ?
A रामस्य
B शिवस्य
C कृष्णस्य
D ब्रह्मास्य
- 94 श्रीकृष्णं मारयितुम् आगता का ?
A सूर्पणखा
B यशोदा
C गङ्गा
D पूतना
- 95 व्यासस्य माता का ?
A सत्यवती
B कौशल्या
C गङ्गा
D अनूसुया
- 96 भागवतकथा शुक-परीक्षितयोः मध्ये कति दिनात्मकमासीत् ?
A 8
B 9
C 7
D 10
- 97 सर्गः इत्युक्ते किम् ?
A नाशः
B प्रलयः
C स्थितिः
D सृष्टिः
- 98 भागवते कति श्लोकाः सन्ति ?
A अष्टादशसहस्राणि
B द्वादशसहस्राणि
C चतुर्दशसहस्राणि
D पञ्चदशसहस्राणि
- 99 नारदस्य पिता कः ?
A महेश्वरः
B ब्रह्मा
C विष्णुः
D वसिष्ठः
- 100 कः वासुदेवः ?
A रामः
B बलरामः
C श्रीकृष्णः
D पशुरामः

ANSWER KEY

M.Phil – Puranetihasa

<i>Q. No</i>	KEY	<i>Q. No</i>	KEY	<i>Q. No</i>	KEY	<i>Q. No</i>	KEY
1	B	26	D	51	A	76	B
2	C	27	D	52	B	77	A
3	C	28	C	53	C	78	C
4	D	29	C	54	D	79	B
5	B	30	B	55	A	80	C
6	D	31	A	56	C	81	C
7	D	32	C	57	D	82	B
8	B	33	C	58	A	83	D
9	D	34	A	59	B	84	A
10	D	35	B	60	C	85	B
11	C	36	A	61	A	86	A
12	B	37	A	62	D	87	A
13	A	38	B	63	B	88	C
14	A	39	A	64	A	89	C
15	C	40	A	65	B	90	C
16	C	41	A	66	A	91	A
17	C	42	A	67	A	92	A
18	B	43	A	68	B	93	C
19	D	44	D	69	B	94	A
20	C	45	B	70	A	95	C
21	D	46	B	71	A	96	A
22	A	47	B	72	C	97	C
23	A	48	C	73	B	98	B
24	B	49	A	74	C	99	C
25	C	50	A	75	B	100	C